

Zaujímavé nálezy archeológov

Počas výkopových prác našli pod fil'akovským hradom množstvo zaujímavých artefaktov. Vystavia ich [2. strana](#)

Nájomcovia Sput- niku sa zabývali

Samospráve priklepli zvýhodnenú dotáciu a bezúročný úver. Bytovku odkúpi už na jeseň [2. strana](#)

Návštevníkom otvo- rili vojnové úkryty

Počas Bunker-túry si štyristo ľudí prezrelo protiletectvé úkryty na rôznych miestach Fil'akova [4. strana](#)

Fil'akovčania oslavovali

FOTO - Alexander Mede

Fil'akovčania majú za sebou najväčšie oslavy roka, Palócke dni a Dni mesta. Samospráva a mestské kultúrne stredisko v spolupráci s ďalšími partnermi pripravili pre návštevníkov trojdňového podujatia viac ako 30 programov.

Veľkolepé podujatie, ktorého sa zúčastnili tisícky ľudí, prebiehalo v dňoch 10. až 12. augusta v rôznych častiach mesta, predovšetkým v mestskom parku a na hradnom nádvorí. Nechýbali tradičné programy ako „Spoznajte nás!“, ďalej koncert spe-

váka Nikolasa Takácsa či multikultúrny program, v ktorom sa okrem zástupcov slovenskej či maďarskej kultúry predstavil aj indický folklórny súbor Shilpaga. Vrcholmi piatka i soboty boli večerné koncerty na hrade, na ktorých vystúpili kapely MODUS Memory, BON BON, Infinity Music Band či Piramis.

V rámci sprievodných podujatí sa konal Fil'akovský jarmok, vernisáž výstavy Petra Garpa Kovácsa, Bunker-túra či Otvorené pivnice. Na svoje si prišli

aj deti, pre ktoré boli v sobotu predpoludním pripravené mnohé atrakcie vrátane jazdy na koči.

Nedelné dopoludnie sa nieslo v znamení slávnostných sv. omší a procesie, popoludnie pokračovalo majstrovským zápasom Filakovo – Poltár a oslavy ukončila opereta Čardášová princezná.

Podujatie podporili: Banskobystrický samosprávny kraj a Fond na podporu kultúry národnostných menšín.

kk

**III. Zväz veteránov
vo Fil'akove**
2. September
Nám. slobody

Archeologický výskum odkrýva zaujímavé nálezy

Vo fiľakovskom podhradí prebiehal na konci júla archeologický výskum. Okrem Fiľakovčanov sa na ňom podieľali aj odborníci z Archeologického ústavu Slovenskej akadémie vied (SAV) v Nitre a študenti Katedry archeológie budapeštianskej univerzity ELTE. Už od prvého dňa sa výskumní stretávali so zaujímavými nálezmi z rôznych historických období. Narazili aj na časť mestského opevnenia.

Archeologický výskum nariadil Krajský pamiatkový úrad. Predchádzať mal začiatku rozsiahleho cezhraničného projektu na revitalizáciu podhradia. Odštartoval 23. júla a prvá fáza trvala dva týždne. Podľa riaditeľky Hradného múzea Viktórie Tittonovej otvorili pod hradom štyri sondy. „Dve sondy sú pri malej bašte. Cieľom je predovšetkým zistiť spôsob napojenia mestských hradieb na túto poslednú zachovalú baštu mestského opevnenia zo 17. storočia. Na jednej strane sa nám už hradby aj podarilo odhaliť,“ povedala riaditeľka. Ďalšie dve sondy sú na mieste budúcich verejných toaliet. V týchto častiach môžu archeológovia

Archeologický výskum. Podhradie stále ukrýva svoje tajomstvá. FOTKY - kk

kopajú až do hĺbky troch metrov, keďže toalety budú pod úrovňou zeme. „Tu predpokladáme, že narazíme aj na pravekú vrstvu.“ Ako ďalej pokračovala, výskum prináša svoje plody od prvého dňa. „Nahádzame tu mimo iného aj raritné veci, napríklad strieborný toliar, aký sme vo Fiľakove doposiaľ nenašli. Ďalej ornamentálne zdobenú kostenú platničku, akými zdobili rukoväte pušiek. Našli sme kvantú keramiky, mince, fragment kosteného hrebeňa, časti zbraní, fragmenty kachlic a ďalšie,“ vymenovala.

Archeologický ústav SAV v Nitre pri výskume zastupoval Róbert Malček. „Výskum považujem za úspešný. Podarilo sa nám zdokumentovať viacero nálezových situácií, zväčša z raného novoveku,“ povedal Malček s tým, že okrem vymenovaných artefaktov našli aj časti rôznych stavieb, v horných sondách dokonca studňu. „Hoci prevažuje množstvo nálezov zo 17. storočia, objavili sme aj praveké črepy. Značí to, že praveké osídlenie mohlo siahť až sem, nie len na hrad.“ Prave-

ké nálezy podľa neho pochádzajú zo strednej doby bronzovej a z neskorej doby kamennej.

Odborníci spolu so študentmi pod hradom pracovali dva týždne. Výskum však potrvá ešte približne dva mesiace. „Rátame s tým, že počas tejto doby ešte natrafíme na množstvo zaujímavých predmetov. Tie sa po ich výskume a ošetrení stanú súčasťou našej stálej expozície,“ zakončila riaditeľka.

Budujeme Partnerstvá

Prezentácia kultúrneho dedičstva historického Novohradu presahujúceho hranice a dobu

Kludia Kováčsová

Sputnik bude čoskoro patriť mestu. Nájomcovia sa už zabývali

Do novej bytovky vo Fiľakove, ktorá vznikla prestavbou bývalého hotela Sputnik, sa už nasťahovali nájomníci. Vybraní boli komisiou zloženou zo zástupcov mesta a investora KP REALSTAV s.r.o., ktorý bytovku zrekonštruoval. O niekoľko týždňov bude už vo vlastníctve mesta. Samospráva schválila zvýhodnenú dotáciu aj bezúročný úver. Okrem bytovky pre marginalizovanú komunitu za posledných 18 rokov v meste nepribudla ani jedna bytovka.

Zvýhodnená dotácia i úver

Zrekonštruovaná bytovka, známa Fiľakovčanom ako Sputnik, bude o niekoľko týždňov patriť mestu. Zvýhodnenú dotáciu a úver už samospráva odklepila. „Kúpa bytovky nás bude stáť približne milión eur. Nakolko sme v jednom z najmenej rozvinutých regiónov, podarilo sa nám získať lepší pomer dotácie a úveru. Konkrétne, bezúročný úver zo Štátneho fondu rozvoja bývania vo výške 619-tisíc eur a dotáciu od ministerstva dopravy v sume približne 413-tisíc eur na odkúpenie bytovky. K tomu dotáciu ďalších 12-tisíc od ministerstva dopravy na odkúpenie technickej infraštruktúry, ktorú spolufinancujeme sumou 5000 eur,“ ozrejmil primátor

Attila Agócs. Podpis zmluvy na odkúpenie bytovky od investora by mal podľa neho prebehnúť na jeseň tohto roka.

Ako ďalej pokračoval, pôvodne chcelo mesto splatiť úver za 20 rokov. Splátky budú hradené z nájmov podnájomníkov. „Avšak, keď sme to rozrátali, vychádzalo tam dosť vysoké nájomné,“ povedal s tým, že keďže ide predovšetkým o byty určené pre mladé rodiny, mesto im vyšlo v ústrety a splátky predĺžilo na 30 rokov. „Tak sa nám podarilo nájom znížiť na adekvátnu výšku,“ doplnil.

Nájomcovia sú spokojní

Prvých 20 rodín sa do bytovky nasťahovalo pred niekoľkými týždňami. Prvé ohlasy sú pozitívne. „Som veľmi rada, že som sa k tomuto bytu dostala. Najmä kvôli dcére, lebo má školu na krok,“ povedala nájomníčka Katarína Tankinová. Vyskúšala si už bývanie v klasickej bytovke i v dome, Sputnik jej však vyhovuje najviac. „Zatiaľ som veľmi spokojná. Aj keď sme v centre, je tu ticho, byty sú pekné, priestrané, slnečné. A všetko mám blízko. Toto bývanie splnilo všetky moje očakávania, nič by som nezmenila,“ dodala. „Najviac sa mi páči, že mám peknú veľkú izbu, z ktorej vidím rov-

FOTO - kk

no na moju školu,“ doplnila mamu osemročná dcéra Saskia.

S bývaním je spokojná aj dôchodkyňa Zlata Budayová. „Bývam v jednoizbovom byte, je mi akurát. Doposiaľ som viac-menej nemala svoj skutočný domov, až teraz. O byt som sa uchádzala aj na Železničnej ulici, ale nepodarilo sa. O to viac sa teším tomuto bytu,“ povedala pani Zlata. Bytu vytkla iba stromy neďaleko okna. „Lietajú mi z nich do bytu chrobáky. Ale to je naozaj len drobnosť, nesťažujem sa. Mám tu súkromie, strechu nad hlavou, istotu a všetko mám blízko, čo je pre mňa naozaj dôležité, Nemenila by som,“ uzavrela.

Kludia Kováčsová

Dni mesta a Palócke dni zachytené fotoobjektívom

Veľká časť podujatia prebiehala v mestskom parku. FOTO - kk

Texty - kk

Nechýbala tradičná procesia. FOTO - Alexander Mede

Čerešnička na torte - opereta Čardášová princezná. FOTO - MSKS

Otvorené pivnice. FOTO - kk

FOTO - kk

FOTO - kk

Vernisáž. FOTO - kk

Večerné koncerty si pozreli stovky ľudí. FOTO - Alexander Mede

Na hrade vystúpili štyri kapely. Každý si prišiel na svoje. FOTO - Alexander Mede

Na pódium sa vystriedali rómske, slovenské, maďarské aj indické zoskupenia. FOTO - kk

Ani futbal nesklamal. FOTO - A. Mede

Pre deti bolo prichystaných množstvo atrakcií a zaujímavých programov. FOTO - kk

Netradičná túra previedla návštevníkov po filakovských bunkroch

Okrem tradičných sprievodných programov Palóckych dní čakala tento rok na návštevníkov aj jedna novinka. Bunker-túru pripravilo Hradné múzeum v spolupráci s dobrovoľníkmi zo združenia Bunker team. V rámci programu si záujemcovia mohli prezrieť podzemné chodby pod hradným kopcom, navštíviť závodný protiletický kryt i najstaršie pivnice v Pivničnom rade.

Špeciálna výstava

Dobové dokumenty, nemecká, maďarská i ruská vojenská hudba, vojenská výstroj i premietanie filmov. To všetko čakalo na návštevníkov Bunker-túry, ktorú usporiadali v rámci osláv Palóckych dní a Dní mesta. Spolu s Hradným múzeom mali akciu pod palcom nadšenci z Bunker teamu na čele s Marianom Mesiariikom. Nevšedný zážitok sa začal v sobotu 11. augusta popoludní v protiletických krytoch pod hradným kopcom. Okrem výstavy Filakovo – Fülek 1938 – 1945, ktorú sprístupnili v tomto roku, usporiadali v kratšej z chodieb jednodňovú špeciálnu výstavu. „Vystavené predmety tu ostnú len niekoľko hodín, nakoľko je tu privysoká vlhkosť a mohli by sa poškodiť. Do budúcnosti však plánujeme kryty odvlhčiť,“ vysvetlil Mesiariik. Približne 400 návštevníkov sa na špeciálnej výstave kochalo raritnými vojenskými sáňami, ktoré na širokom okolí inde nenájdú. „Všetky vystavené predmety vyrobili vo Filakove alebo s ním nejakú súvisia. Okrem saní sú tu vojenské lyže, muničná beďňa, prestrelná prilba a zachované dobové dokumenty.“ Jedným z takýchto dokumentov bol aj cestovný príkaz niekdajšieho riaditeľa závodov Viliama Hulitu do Budapešti, ďalej vojenské výkresy či vyvlastňovacie dokumenty na stavbu závodného bunkru. „Tiež dobová tlač, kalendár či denníky.“

Kryt uchránil závodných úradníkov

Ďalším stanovišťom podujatia bola návšteva tzv. einmann bunkra, ktorý sa nachádza pri vchode do továrne Dometic. „Je to jednoduchý malý bunker, ktorý slúžil na sledovanie bombardovania.“ Azda najzaujímavejšou zastávkou túry však bola prehliadka nadzemného železobetónového závodného bunkra

FOTKY - kk

z rokov 1943 až 1944. „Má 21 miestností a stavali ho židia, ktorí tu boli na nútených prácach. Vďaka pamätníkom dnes presne vieme ako sa staval, kto ho staval a dokonca aj čo si pri práci spievali,“ opísal Mesiariik s tým, že v roku 1944 úkryt ochránil pracovníkov závodu pred náletmi. „Ukryvali sa tu najmä úradníci. Robotníci a ostatný personál sa ukrývali vo vínnych pivniciach.“ Silný zážitok návštevy úkrytu umocnilo premietanie v dvoch miestnostiach. V jednej premietali krátke príbehy pamätníkov z vojnového obdobia sprevádzané dobovou hudbou. „V ďalšej miestnosti premietame ukážky z dokumentárneho filmu, ktorý pripravujeme na december,“ doplnil. Okrem premietania boli jednotlivé miestnosti bunkra špeciálne osvetlené reflektormi a ozývala sa nimi dobová vojenská hudba, pre návštevníkov tu pripravili aj výstavu

vojenských bodákov a dokumentov týkajúcich sa úkrytu.

Exkurziu zakončili pri najstarších pivniciach v Pivničnom rade. Vínne pivnice slúžili tiež ako úkryty pred náletmi. „Kedysi boli dokonca poprepájané,“ dodal. V ostatných pivniciach v tom čase prebiehalo podujatie Otvorené pivnice, a tak sa mohli návštevníci túry osviežiť aj pravým filakovským vínom.

Filakovský Bunker team vznikol spontánne v minulom roku a dodnes ho tvorí päť členov. Nadšenci histórie skúmajú a dokumentujú desiatky protiletických úkrytov a bunkrov v okolí mesta. Pomáhali tiež pri úprave krytov pod hradným vrchom a pri otvorení výstavy Filakovo – Fülek 1938 - 1945.

Kludia Kováčsová

Počas Dní mesta odovzdali cenu mesta i ceny primátora

Už tradične je súčasťou osláv Palóckych dní a Dní mesta Filakovo aj slávnostné zasadnutie mestského zastupiteľstva, v rámci ktorého odovzdáva vedenie mesta cenu mesta a ceny primátora.

V tomto roku poslanci schválili návrh Komisie kultúry pri MsZ a cenu mesta udelili Katalin Makai Simon, ktorá vedie ženský spevácky zbor Melódia už desať rokov. V čase odovzdávania však bol zbor v Chorvátsku. Cenu si preto dirigentka prevezme dodatočne. Primátor v tomto roku rozhodol o udelení primátorských ocenení pre Pavla Krpelana z MO Matice slovenskej, meteorológa známeho z obrazoviek maďarskej celoštátnej televízie Andrása Reisz a cenu primátora získal aj Zoltán Horváth. Ten stál pri vzniku rómskych hliadok v meste a niekoľko ďalších rokov stál v ich čele. „Bolo to pre mňa obrovské prekvapenie a potešenie. Posledné roky už nie som taký aktívny ako predtým. O to viac ma dojalo, že si na mňa takto spomenuli,“ povedal po prebratí ceny Horváth. Ocenenie príjemne prekvapilo aj Maticičara Krpelana. „Je to pre mňa česť a zároveň veľký záväzok do budúcnosti,“ povedal.

Cena mesta:

Katalin Makai Simon – za desaťročnú obetavú prácu vo funkcii dirigentky ženského speváckeho zboru MELÓDIA a profesionálny prístup, výsledkom ktorého sú úspechy filakovského zboru doma aj v zahraničí

Cena primátora mesta:

Pavel Krpelan – za obetavú prácu vo vedení Miestneho odboru Matice slovenskej vo Filakove a za dlhoročné úspešné pôsobenie v spoločenskom a kultúrnom živote mesta

Zoltán Horváth – za zásluhy pri založení Rómskej občianskej hliadky vo Filakove a za dlhoročnú koordináciu jej všeobecne užitočnej činnosti z pozície veliteľa. Za činnosť v OZ INFO ROM a organizáciu kultúrneho života Rómov v našom meste

András Reisz – za zviditeľnenie a šírenie dobrého mena mesta Filakovo v zahraničí, profesionálne úspechy na poli meteorológie a propagáciu palóckeho nárečia v televíznom vysielaní

Kludia Kováčsová

Ocenení s primátorom Agócsom.

Pavel Krpelan preberá cenu. FOTKY - kk

Na Pivničnom rade vládla pohoda a sviatočná nálada

FOTKY - kk

Od založenia občianskeho združenia Pivničný rad vo Filakove v roku 2016 pripravili jeho členovia už niekoľko podujatí. Otvorené pivnice sa počas mestských osláv konali tento rok v sobotu 11. augusta už po tretíkrát. Pekné horúce popoludnie bolo ideálne na posedenie s priateľmi, družné rozhovory pri ochutnávkach či na osvieženie sa v príjemnom chlade otvorených pivníc.

Ako sa vyjadril podpredseda OZ Gyula Karkusz, aj jeho teší, že

záujem nielen o ich podujatia narastá. „Po tretíkrát robíme túto akciu cez Palócke dni. Prvé dva roky sme to robili hlavne pre miestnych, ale teraz tu máme aj návštevníkov a vinárov zo širšieho regiónu - z Lučenca, Šalgotárjánu i z celého okolia. Naši členovia otvorili osem pivníc. Ponúkame tu aj vína typicky filakovské, zo samorodých odrôd, čo je pomaly už rarita. Okrem toho má každý z nás viac druhov vín na ochutnávku - biele, ružové i červené. Som rád, že ľudí to sem láka a chcú vedieť podrobnosti,“ povedal. Podľa informácií

od organizátorov zavítalo do filakovských pivníc asi 230 návštevníkov.

Lokality Szentfali či Kohútí vrch boli so svojím pieskovcovým podloží ideálnymi miestami na vyhlbenie vínných pivníc, ktoré udržiavajú stabilné klimatické podmienky po celý rok. Na samotnom pivničnom rade na Šavoľskej ceste sa na dvoch traktoch nachádza vyše 80 pivníc.

„V súčasnosti z toho množstva pivníc funguje život, teda taký, kde sa víno aj vyrába a kam majitelia pravidel-

ne chodia, už len v dvadsiatich dvoch. Snahou nášho združenia je naďalej zveľaďovať tieto priestory, aby nezapadali prachom a prilákali aj ďalších záujemcov. Aj preto chceme, aby ľudia o nich vedeli a možno sa časom pridali,“ povedal člen združenia a jeho historik Róbert Rubint. Prezradil nám aj to, že tento rok pripravujú pre návštevníkov ešte dve podujatia - Čaro vinobrania v októbri a v adventnom období Vianoce v pivniciach.

Iveta Ciferová

Novohrad – Nógrád geopark navštívili kontrolóri z Nemecka a Malajzie

UNESCO Geopark Novohrad – Nógrád navštívila zahraničná delegácia. V rámci revalidačnej kontroly z UNESCO Globálnej siete geoparkov zavítali do Filakova a okolia Ibrahim Komoo z Malajzie a Henning Zellmer z Nemecka. „Zisťovali, či dostatočne napredujeme a či sme oprávnení naďalej používať značku UNESCO,“ vysvetlil primátor Filakova a predseda Z.p.o Geoparku Novohrad-Nógrád Attila Agócs. Pokiaľ by kontrolóri s výsledkami šetrenia neboli spokojní, geopark by mohol dostať na dva roky „žltú kartu“. Ak by sa nedostatky neodstránili ani potom, mohol by zo siete UNESCO dokonca vypadnúť. „Našťastie, nám toto zrejme nehrozí. Citíme sa byť dostatočne pripravení, napredujeme čo sa týka projektov, edukačných aktivít či budovania geologických nálezísk využiteľných v cestovnom ruchu,“ doplnil Agócs.

Nemec Henning Zellmer hodnotil po prvom dni návštevu Novohrad – Nógrád geoparku pozitívne. „Páči sa nám tu. Videli sme veľa kultúrnych aj prírodných zaujímavostí. Očaril nás váš Filakovský hrad. Oceňujeme aj dobrú spoluprácu tímov na oboch stranách hra-

Kontrolórov sprevádzali členovia združenia. FOTKY - kk

nice,“ povedal Zellmer. Spokojný bol aj kontrolór Komoo. „Každý geopark je iný a ničím výnimočný. Ten váš je naozaj originálny tým, ako sú na malom území krásne skĺbené kultúrno-historické, biologické a geologické danosti. Má určite dobré vyhliadky do budúcnosti,“ vyjadril sa.

Kontrolórov počas prehliadky sprevádzali členovia združenia z oboch strán hranice. Jedným z nich bol aj Zsolt Fekete, primátor maďarského

Šalgotárjánu. Ten vyzdvihol pozitíva cezhraničnej spolupráce, ktoré podľa jeho slov súvisia najmä s možnosťou využívania európskych zdrojov. „Tie napomáhajú rozvíjať, lepšie využívať a prezentovať jedinečnosti nášho regiónu v cestovnom ruchu,“ zakončil. Oficiálne výsledky kontroly by mali byť známe na začiatku budúceho roka.

Kludia Kováčsová

Henning Zellmer a Ibrahim Komoo

„Kto iných povzbudzuje, sám sa povzbudí“

Stálicou našich kultúrnych podujatí a úspešný reprezentant mesta Filakovo na rôznych celoslovenských i zahraničných súťažiach a festivaloch, je už 40 rokov Ženský spevácky zbor Melódia. Presne pred 10-timi rokmi sa jeho dôležitou súčasťou stala zbormajsterka Katalin Makai Simon.

V zbere, kde sú členkami domáce dámy rôzneho veku, ste pomerne mladá interpretka - sama v ňom spievate, dokonca sólovo, a to ako jediná zo zahraničia. Ako a prečo ste sa medzi naše „filakovské spievanky“ dostali?

Moja cesta sa začala u bývalej zbormajsterky Zelmý Mezriczkej, ktorá bola mojou kolegyňou v ZUŠ Gyulu Vácziho v Šalgotárjane a chodievala ku mne na hodiny súkromného spevu. Keď sa Ženský spevácky zbor Melódia pripravoval na 14. ročník Dní Zoltána Kodályja v Galante, Zelma ma poprosila, aby som sa ujala sólového spevu pre chór. S radosťou som vyhovel jej prosbe, keďže vďaka viacročnej vynikajúcej spolupráci s Filakovčanmi, pri spoločných vianočných koncertoch organizovaných v Šalgotárjane a vo Filakove, som poznala tento zbor. Aj oni vedeli o mne, že vyučujem súkromný spev a fonáciu. Takto som sa dostala do Filakova, kde pôsobím už takmer desať rokov.

Čo vás osobne priviedlo k spevu a dirigovaniu, bol to váš sen už v detstve?

Spev je taký hudobný nástroj, ktorý je vždy po ruke. Už od detstva rada spievam, aj náš domov bol stále plný spevu. Rodičia ma zapísali do základnej školy so špecializáciou na hudobnú výchovu. Hrala som na husliach a spievala v speváckom zbere, časom som vystupovala aj ako sólistka. Po gymnáziu som odložila husle bokom a uprednostnila som súkromný spev, pretože som cítila, že prostredníctvom neho viem zo seba vydať viac a som, takpovediac, sama sebou. Zbormajsterstvo sa vyvinulo postupne. Už na základnej škole som bola tajomníčkou chóru, ja som rozospievala zbor. Aj na vysokej škole boli hodiny zbormajsterstva, ale nikdy by mi nebolo napadlo, že sa zo mňa raz stane zbormajsterka. Keď sa moja predchodkyňa, bývalá zbormajsterka Melódie, vydala a odsťahovala, požiadali ma, či by som neprijala miesto odbornej vedúcej chóru. Vtedy som zdráhavo odpovedala, že ja v skutočnosti nie som zbormajsterka, ale skôr sólistka, no prijali ma tak vrúčne a dostala som sa do takého priateľského spolku, že sa ihneď vytvorila vzájomná sympatia. Nebolo pre mňa úplne cudzie ani vedenie zboru, pretože aj na hudobnej škole viem komorný zbor.

Napokon som funkciu prijala. Prišla som ako sólistka a dostala som spevácky zbor.

Do Filakova na skúšky i na vystúpenia meriate pravidelne dlhú cestu, napriek tomu ste mu už desaťročie stále verná. Čo sa vám na vašom pôsobení v zbere najviac páči, prípadne čo by ste chceli zmeniť?

Spočiatku som do Filakova dochádzala zo Šalgotárjany, ale teraz cestujem už 5. - 6. rok z Kecskemétu. Zbor by som neopustila, veď funguje ako jedna veľká rodina. Je to veľmi láskyplná komunita a prívetivá atmosféra dokáže dostať z človeka najviac dobra, či už po odbornej alebo morálnej stránke. Postupne sa snáď bude treba zamerať na omladenie zboru, aby sme túto kultúru zachovali a odovzdali nasledujúcim generáciám a ukázali našim mladým obetavú prácu, ktorú odvádzajú ich rodičia a starí rodičia. Človek nesmie zabudnúť na svoje korene.

So zborom chodíte aj na veľké súťažné prehliadky, napr. Kodályove dni v Galante, odkiaľ pravidelne nosí Melódia vysoké ocenenia. Ako sa pripravujete na tieto účinkovania? Kto a odkiaľ vyberá repertoár, s ktorým na nich vystupujete?

Repertoár zostavujem zvyčajne ja, pričom vždy prihliadam na aktuálnu úroveň a danosti zborového zvuku, ako aj na to, čo je myšlienkovému pochodu zboru blízke. Snažím sa vyberať skladby tak, aby si ich členovia aj zamilovali, a aby ich vedeli zaspievať srdcom i dušou. Stalo sa už aj to, že som niečo vybrala a nakoniec sme pri tomto diele neostali. Ale zažila som aj prekvapenie, keď som sa diela zdráhala, ale chór si ho veľmi obľúbil. Neustále treba pokúšať hranice schopností, púšťame sa do čoraz náročnejších skladieb. Príprava trvá vždy niekoľko mesiacov, preto mám rada, keď máme možnosť vybrané diela postupne budovať. Najprv si osvojíme kosťu, noty a text, čo potom naplníme emóciami, obsahom a predovšetkým hudbou. Zvyčajne mávame v tomto období aj dve skúšky týždenne a vidím, že ani pre členov zboru, ani pre mňa, to nie je žiadna obeta. Ako hovorí Biblia: „Kto iných povzbudzuje, sám sa povzbudí“. Vnímam, ako z týchto duší opadajú bremená každodenného života.

Aké iné veľké úspechy so speváckym zborom si najviac ceníte?

Úspech sa nemeria v pásmach. Je jedno, či je pásmo zlaté alebo strieborné, za každým je v skutočnosti poriadny kus práce. Záleží na mnohých okolnostiach, čo vieme v danom okamihu zo seba vydať, ale pred vystúpeniami si vždy držíme palce. Bolo pre nás nezabudnuteľné, keď sme mali možnosť

Katalin Makai Simon. FOTKY - Archív KMS

spievať v maďarskom parlamente a peknými zážitkami sú aj mnohé chorvátske vystúpenia, na ktoré sme dostali pozvanie. Rovnako nás vie povzniesť aj úplne malé vystúpenie, napríklad, keď spievame vo filakovskom domove dôchodcov, ktorého obyvateľov tým potešíme a vyjmú ich zo všedných dní, na chvíľu zastavíme čas. Sme vďační za každé pozvanie. Snáď aj na naše uplynulé budapeštianske vystúpenie v sieni Nádor-terem budeme dlho spomínať. V našom podaní odzneli v slovenskom jazyku Kodályovské zbierky spracované skladateľom Miklósom Csemiczkyom. Aj ja som sa musela naučiť slovensky, preto to bolo pre mňa skutočne veľké sústo. Interpretácie týchto diel sa ešte zatiaľ žiadny zbor neujal, takže išlo o absolútnu premiéru. Prvýkrát mala verejnosť možnosť počuť toto autentické predstavenie v januári tohto roku, kedy sa ho navyše zúčastnil aj skladateľ, čo bolo pre nás osobitným potešením.

Čo pripravujete so svojim zborom na oslávenie týchto okrúhlych výročí a čo by ste odkázali filakovskému publiku?

V takýchto okamihoch sa človek obzrie, odkiaľ a kam sa až dostal. Po odbornej stránke vidím obrovský skok v napredovaní chóru. Na jubilejné oslavy vyberáme z perličiek posledného štyridsaťročia tie skladby, ktoré sme už raz zaspievali, keďže tieto časom dozrievajú a menia sa. Náš repertoár zveľadila aj skladba Ave Maria, ktorú pre nás napísal hudobný skladateľ István Sziget. Skladbu, pôvodne napísanú na sólový spev, prepísal vyslovene pre spevácky zbor Melódia na trojhlas, ktorého premiéra sa uskutoční v rámci štyridsiateho výročia. Na jubileum pozveme aj hostí, sólistov a zbory. Hovorievam, že Melódia je kytička kvetov, z ktorej počas slávnosti rozdáme niekoľko púčkov. A štyridsiatka je dokonca aj v živote ženy jedným z najkrajších období. Úspechy posledných desaťročí nie sú, samozrejme, len úspechmi chóru. Ďakujeme za podporu obecenstva, rodinných príslušníkov, ako aj filakovskej samosprávy a jej mestského kultúrneho strediska. Toto spoločenstvo je hodnotné, stojí za to ho uchovať, pestovať a ja som vďačná, že môžem byť jeho súčasťou. Niekde som čítala, že hodnota dnes nie je úspechom, ale úspech sa stal hodnotou. My chceme byť aj zástancami hodnoty. Publiku by som odkázala, aby prišli na našu jubilejnú oslavu v septembri, aby mohli vidieť, aký poklad majú vo Filakove.

Múzeum vystavuje Garpove diela

Počas Palóckych dní otvorili v Mestskom vlastivednom múzeu vo Filakove výstavu filakovského umelca Petra Garpa Kovácsa. Výstava nesie názov „Krehké“, čo má predstavovať zraniteľnosť rovnováhy vo svete. Veľkoplošné diela budú v múzeu vystavené do novembra tohto roka.

Desiatky milovníkov umenia zavítali v piatok 10. augusta do Mestského vlastivedného múzea vo Filakove na otvorenie výstavy Petra Garpa Kovácsa s názvom „Krehké“. Výstavu otvorili pri príležitosti životného jubilea autora. „Vystavovať doma je pre mňa veľkým potešením. Stretol som tu veľa priateľov a známych, ktorých často nevidám. Bolo to pekné,“ povedal po vernisáži autor. V múzeu vystavuje veľkoplošné, až fotograficky verné plátna, zobrazujúce postavy obyčajných ľudí či predmety každodenného života. Garp podľa vlastných slov výstavou vyzýva k tomu, „aby sme dávali pozor na druhých, na seba a na náš svet, pretože večná rovnováha môže byť vskutku veľmi krehká.“ „V dnešnej dobe sa snažíme byť všetci silní, no vo vnútri sme krehkí. Citlivosť a vnímavosť k sebe, iným aj k prírode je veľmi dôležitá,“ doplnil.

Prvú verziu výstavy „Krehké“ predstavil už v roku 2016 v Múzeu Bélu Dornayho v Šalgotárjáne. „V predošlom roku získal ocenenie Krajskej samosprávy Novohradskej župy na 33. Jarnom sympóziu. Jeho plastické reliéfy, fotografie, malby a grafiky sa objavu-

FOTO - kk

jú v rôznych galériách, v interiéroch a v súkromných zbierkach na všetkých kontinentoch sveta,“ povedala o autovi riaditeľka múzea Viktória Titonová.

Filakovský umelec Peter Garp Kovács je známy v kruhoch domáceho aj zahraničného publika. Umeleckej tvorbe sa venuje od detstva. Už vtedy získali jeho práce ocenenia na rozličných súťažiach. Základnú školu navštevoval vo Filakove, neskôr absolvoval strednú umelecko-priemyselnú školu v Kremnici. Autor, ktorý je pôvodným povoláním grafik, úspešne zúročuje svoje nadanie ako maliar, fotograf a sochár. Jeho obrazy charakterizovala spočiatku najmä figuratívna tvorba, postupom času ju rozšíril o abstraktné prvky, ktoré sa vyznačujú aj meditačným podtónom. V jeho tvorbe sa odzrkadľuje umiernený, ale emocionálne bohatý pohľad na okolitý svet. Jeho portréty a diela stvárnajúce postavy sú vypracované do jemných, podrobných detailov.

Klaudia Kováčsová, HMF

Rozvoj hudobných zručností a ľudových tradícií

FOTO - Z. Schnelzer

Projekt ERASMUS+ v znamení spoločného partnerstva Tempo-Legato s.r.o. a troch materských škôl (Ficánka Napközi Óvoda Székegyudvarhely, Csengővár Óvoda Recsk, MŠ-Óvoda Daxnerova Filakovo) sa pomaly chýli ku koncu.

Základom našej spolupráce je vytvorenie inovatívneho programu,

ktorý môže poslúžiť ako metodický materiál pre materské školy s výchovným jazykom maďarským. Hlavným cieľom projektu bol rozvoj hudobných zručností detí – spev, rytmizácia, perцепné, inštrumentálne a hudobno-pohybové zručnosti – prostredníctvom ľudových tradícií.

Aktivity sa uskutočňovali podľa ročných období – oživilo sme jednotlivé sviatky, zvyklosti, deti si vyskúšali rôzne ľudové remeslá, spracovali a využívali prírodný materiál ako slamu, šupolie, vlnu atď. Palócke ľudové zvyklosti nášho okolia sme aktualizovali a zapracovali do každodenného života detí v materskej škole. Deti si mohli vyskúšať, ako prebiehalo niekedy lámanie kukurice, vinobranie, tkanie a ešte veľa iných tradičných činností. Zoznámili sa s ľudovými remeslami, naučili sa, ako vyrábať rôzne predmety (výrobky zo šupolia, z hlíny, prútia, modrotlač, handrové bábky, maľovanie nábytku). Naučili sa ľudové riekanky, pesničky, ľudové

Významné kultúrne podujatia vo Filakove v septembri 2018

do 09. 09.	Výstava s názvom „Gejša a samuraj“ Miesto: Filakovský hrad – Bebekova veža Organizátor: Hradné múzeum vo Filakove Spoluorganizátor: Národné múzeum - Náprstkovo múzeum asijských, afrických a amerických kultur (Praha)	
do 09. 11.	Jubilejná výstava Petra Kovácsa Garpa s názvom „Krehké“ Miesto: Mestské vlastivedné múzeum - galéria Organizátor: Hradné múzeum vo Filakove	
02. 09.	III. Zraz veteránov vo Filakove Miesto: Námestie slobody Organizátor: Mestské kultúrne stredisko vo Filakove Spoluorganizátori: Kurtáňsky tím, Veterán Klub Lučenec a ďalší	11:00
08. 09.	X. ročník stretnutia speváckych zborov „Na krídlach medzinárodných melódii“ Miesto: Rímskokatolícky kostol Organizátor: Ženský spevácky zbor Melódia	
13. 09.	Beseda so spisovateľom Jánosom Lackfím Miesto: Mestská knižnica vo Filakove Organizátor: Hradné múzeum vo Filakove Spoluorganizátori: ZO CSEMADOK, Gymnázium – Gimnázium Filakovo	17:00
14. - 16. 09.	Výstava s názvom „Maďarské remeselníctvo na južnom Slovensku 2018“ Miesto: Filakovský hrad – Bebekova veža Organizátori: Zväz maďarských remeselníkov na Slovensku, Sieť Domu ľudových tradícií – Slovensko Spoluorganizátor: Hradné múzeum vo Filakove	
16. 09.	IX. Eszterlánc - Celostátna prehliadka maďarských detských folklórnych súborov Miesto: Hradné nádvorie Organizátor: Fond kultúry n. f. Spoluorganizátor: Mestské kultúrne stredisko vo Filakove	
21. 09.	Komentovaná prehliadka inštalácie podzemnej chodby filakovského hradného vrchu s názvom „Filakovo 1938 – 1945“ (Prehliadka sa uskutoční v rámci Dní európskeho kultúrneho dedičstva 2018) Miesto: podzemná chodba pod filakovským hradným vrchom Organizátor: Hradné múzeum vo Filakove	od 09:00 do 16:00
21. 09.	Otvorenie výstavy „Krása v ohni zrodená“ – Hutnícke sklo z konca 18. a zo začiatku 20. storočia z územia Horného Uhorska Výstava zo súkromnej zbierky Vilmosa Ladóczkiho (Vernisáž výstavy sa uskutoční v rámci DEKD 2018) Miesto: Filakovský hrad – Bebekova veža Organizátor: Hradné múzeum vo Filakove Spoluorganizátor: Vilmos Ladóczki	16:30
29. 09.	"Spievaj, kým žiješ!" – stretnutie speváckych zborov Miesto: Kultúrny dom Biskupice Organizátor: PRO KULTÚRA - mužský spevácky zbor Filakovo	17:00

hry, počúvali rozprávky z ľudových zbierok z okolia Filakova a blízkych regiónov. S ľudovou hudbou a ľudovými hudobnými nástrojmi (píšťaly, drumbla, gajdy...) sa stretli aj naživo pri rôznych koncertoch v materskej škole. Vyrábali aj vlastné hudobné nástroje z orechov, kukurice a tekvice. Vyskúšali si a osvojili, aké je príjemné spoločné spievanie, spoločná hra aj práca. Z prác „Zo šikovných rúk malých remeselníkov“ sme zorganizovali malú výstavu. Na konci školského roka sa deti predstavili rozlúčkovým programom „Od jesene až do

leta“.

Uzatvorili sme rok plný zážitkov, k čomu prispeli aj externí pracovníci. Naše poďakovanie patrí rodičom, starým rodičom, každému účastníkovi. Osobitne sa chceme poďakovať členom Spolku Motolla a Lii Vargovej za ich odbornú pomoc.

Už sa pripravuje metodická príručka, jej vydanie a šírenie je naplánované na jeseň v rámci odborného dňa pre pedagógov, ale aj pre rodičov našich škôlkarov.

Mária Slančíková, učiteľka

Futbalisti FTC potiahli šnúru jedenástich víťazstiev

Filakovskí futbalisti ťahajú ohromujúcu sériu víťazstiev. Po jesennej časti sezóny, kedy bojovali o záchranu v tretej lige, sú v jarnej časti ako vymenení. Aj vďaka novému trénerovi Jánosovi Víztelekimu a nováčikom v mužstve, dokázali po sebe zvíťaziť už jedenástrkrát. Naposledy zdolali počas Palóckych dní v okresnom derby mužstvo Poltára, vďaka čomu sa ocitli na druhej priečke v tabuľke.

Predseda FTC Attila Visnyai netají spokojnosť s výsledkami mužstva. „Po zmenách v kádri sme nastúpili do novej sezóny úspešne. Dari sa nám aj v slovenskom pohári, ktorý je u nás novinkou a osviežením pre divákov. Dokonca sme v ňom zdolali aj druholigovú Banskú Bystricu, čo považujem za veľký úspech,“ povedal. Po nej vyhrali počas osláv Dní mesta v okresnom derby aj nad Poltárom s výsledkom 4:1. „S diváčkou kulisou a priebehom zápasu sme spokojní. Ďakujem hráčom oboch tímov, domácim a aj poltárskym fanúšikom, že sa celý zápas niesol v duchu fair-play bez urážok. Ďakujem aj domácemu trénerovi, ktorého taktické pokyny a stratégie sa odrazili do faktu, že sme neprehrali jedenást ligových a pohárových zápasov po sebe,“ zhodnotil po zápase Visnyai.

„Neustále na sebe pracujeme a myslím si, že sa aj vyvíjame. Na tento posledný zápas boli opäť veľké prípravy a v tejto sezóne vo Filakove znova vypukla futbalová horúčka, ktorej môžeme byť súčasťou ja i náš tím. Ďakujem vedeniu FTC, všetkým, ktorí sa na prípravách pravidelne podieľajú a tiež fanúšikom, ktorí zakaždým vytvoria perfektnú atmosféru,“ uzavrel tréner Vízteleki.

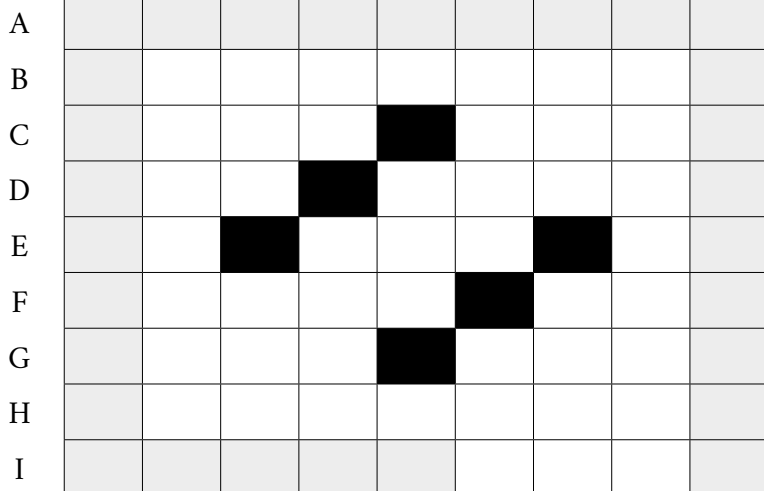
FOTKY - Alexander Mede

TABUĽKA (k 12. 08. 2018)

1. Žarnovica	3 3 0 0 9:1 9
2. Filakovo	3 3 0 0 7:2 9
3. Orav. Veselé	3 3 0 0 8:4 9
4. Rim. Sobota	3 2 1 0 4:2 7
5. Podbrezová B	3 2 0 1 10:6 6
6. MŠK Novohrad	3 2 0 1 4:5 6
7. Ružomberok B	3 1 1 1 4:4 4
8. Lipt. Hrádok	3 1 0 2 5:5 3
9. Martin	3 1 0 2 5:5 3
10. Námestovo	3 1 0 2 3:4 3
11. Poltár	3 1 0 2 3:6 3
12. Lipt. Štiavnica	3 1 0 2 3:6 3
13. Zvolen	3 0 2 1 2:3 2
14. Čadca	3 0 1 2 2:5 1
15. Kalinovo	3 0 1 2 3:9 1
16. Krásno	3 0 0 3 3:8 0

Klaudia Kováčsová

1 2 3 4 5 6 7 8 9

„Miloval som mnoho žien, ale ani jednej som...“
– pokračovanie v tajničke (V. Hugo)

VODOROVNE:

- prvá časť tajničky
- jednoročná rastlina s veľmi rýchlym životným cyklom
- sadzba úrokových sadzieb – čistiaci prostriedok na okná
- bývalý československý vysielateľ presného času – oddychovali
- česká predložka – domáce meno Beaty – kód leteckej spoločnosti Air Lanka
- mužské meno (25.5) – žičí
- zhoda – v informatike metóda zabezpečenia dát proti zlyhaniu pevného disku
- hlavné mesto Kanadskej provincie Alberta
- arabské mužské meno

ZVISLE:

- druhá časť tajničky
- vypočítaná presná poloha kozmického telesa
- domáca rastlina – rieka v Austrálii
- značka pracieho prášku – šľachtický titul
- začiatok zenitu – vidina – záporová častica
- mesto v Peru v provincii Chincheros – značenie sovietskych jaderných bômb
- prietah – menšia stavba na rekreačný pobyt
- vývoj, rozvoj zo španielčiny

Pomôcka: UJ, URIPA

Pripravil: Róbert Bapčány

Tiráž

Filakovské zvesti – bezplatný mesačník samosprávy

Reg. č. MK SR - EV 3379/09

ISSN 1336 65 21

Vydáva a distribuuje: Mestský úrad Filakovo, Radničná 25,
986 01 Filakovo. IČO: 00316075, tel./fax: 047/4381001, email:
mesto@filakovo.sk

Tlač: Alfa print s.r.o., Robotnícka 1/D, 036 01 Martin

Vychádza v náklade 3700 ks v posledný deň mesiaca.

Redakcia

Šéfredaktorka: Mgr. Andrea Illés Kószik (ika), email: andrea.illes.kosik@filakovo.sk

Zástupkyňa šéfredaktorky: Iveta Cíferová (ic), email: iveta.ciferova@filakovo.sk

Redaktorka a grafička: Bc. Klaudia Kováčsová (kk), email: tla-cove@filakovo.sk

Preklady: Mgr. Diana Kováčsová (dk), Bc. Denisa Pócsaová (dp), PhDr. Peter Fehér (fp), Kinga Palčová (kp)

Autorské práva vyhradené. Akékoľvek ďalšie rozmnožovanie textov, fotografií a grafiky je možné len s písomným súhlasom vydavateľa. Vydavateľ nie je zodpovedný za obsah a pravdivosť zverejnených inzerátov a za prípadné spôsobené škody. Uzavierka materiálov do čísla je do 15. dňa v mesiaci. Redakcia si vyhradzuje právo príspevky došlé po skončení uzavierky neuverejniť. Ostatné príspevky si v prípade potreby vyhradzuje právo skrátiť, redakčne upraviť alebo aj neuverejniť. Anonymné, hanlivé a politicky angažované príspevky nezverejňujeme.